

2. Кримінальний кодекс України [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14>.

3. Постанова Кабінету Міністрів України від 26 квітня 2002 року № 565 "Про затвердження Положення про прийомну сім'ю" [Електронний ресурс] - Режим доступу до ресурсу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/565-2002>.

4. Постанова Кабінету Міністрів України від 24 вересня 2008 року № 866 "Питання діяльності органів опіки та піклування, пов'язаної із захистом прав людини" [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/866-2008>.

ЛІВШУН Лілія,

здобувачка вищої освіти,

Житомирський державний

університет імені Івана Франка

м. Житомир, Україна

ОСОБЛИВОСТІ КРИМІНАЛЬНОГО ПРОВАДЖЕННЯ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Після введення правового режиму воєнногостану у національне законодавство було внесено чимало змін. Кримінальне провадження в Україні в цих умовах має ряд особливостей, які були встановлені Законом України "Про правовий режим воєнного стану" та Кримінальним процесуальним кодексом України. Ці особливості спрямовані на забезпечення захисту безпеки держави, її територіальної цілісності та недоторканності, а також для забезпечення особистої безпеки громадян.

У період воєнного стану не можуть бути зупинені повноваження судів, органів прокуратури, органів, які здійснюють оперативно-розшукову діяльність, проводять досудове розслідування, та органів, частини яких

виконують контррозвідувальну роботу, згідно з частиною 1 статті 10 Закону України "Про правовий режим воєнного стану".

Внаслідок військової агресії російської федерації проти України всі органи кримінальної юстиції стали стикатися з викликом забезпечення виконання завдань кримінального провадження в умовах військового стану. Згідно зі статтею 2 Кримінального процесуального кодексу України, їх завдання включають захист особи, суспільства та держави від кримінальних правопорушень, охорону прав та свобод учасників кримінального провадження, а також ефективного розслідування і забезпечення судового розгляду для притягнення винних до відповідальності та запобігання необґрунтованому примусу.

Першою, так би мовити, найголовнішою зміною у КПК є доповнення норми, що регламентує поновлення процесуального строку. Раніше строк досудового розслідування визначався з моменту внесення відомостей про кримінальне правопорушення до Єдиного державного реєстру досудових розслідувань. На даний час, відомості про початок розслідування також можуть бути внесені через рішення про початок досудового розслідування за встановленою процедурою, а саме, відповідно до статті 615 КПК.

У випадках невідповідності можна провести огляд місця події до виявлення постанови щодо початку досудового розслідування. Постанова повинна бути ухвалена негайно після завершення огляду, а всі проведені процесуальні заходи повинні бути документально зафіксовані та зафіксовані технічними засобами.

Внесені зміни також впливають на загальний порядок проведення слідчих дій. Так відповідно до статті 615 КПК України можна проводити їх у нічний час (з 22:00 до 6:00).

Закон розширив перелік обставин, за якими можна призупинити досудове розслідування після повідомлення особи про підозру, зокрема, якщо є об'єктивні обставини, які унеможливають продовження досудового розслідування в умовах воєнного стану.

У разі введення воєнного стану та при неможливості залучення свідків під час обшуку або огляду майна особи, слідчі (розшукові) дії можуть проводитися без їх участі, якщо це пов'язано з ризиком для їхнього життя чи здоров'я. При цьому обов'язково фіксуються вихід та результати обшуку за допомогою відеозапису.

У разі унеможливлення виконання процесуальних дій, передбачених статтями 220, 221, 304, 306, 308, 376, 395, 426 цього Кодексу, їх слід провести негайно і не пізніше ніж за 15 днів після припинення чи скасування воєнного стану. Крім того, у випадку пропущення строку з поважних причин унаслідок воєнного стану, він має бути поновлений за клопотанням заінтересованої особи ухвалою суду чи слідчого судді, але тільки, якщо заінтересована особа подала клопотання протягом 60 днів з дня припинення чи скасування воєнного стану.

Також однією із найважливіших змін, що зазнало кримінальне провадження є докази та доказування.

Однією із цих змін є участь перекладача, який повинен бути наданий першою можливістю. Якщо це неможливо, дізнавач, слідчий або прокурор може самостійно перекладати, якщо він володіє мовою підозрюваного чи потерпілого. На мою думку, у таких випадках слід передбачити обов'язкову фіксацію відео- чи аудіозапису для забезпечення можливості подальшого перегляду та переконання у точності перекладу разом із професійним перекладачем.

Необхідно зазначити і про наступну зміну у процесуальному законодавстві, яка стосується повноважень спеціаліста. Відтепер спеціалістам надано право надавати консультації, висновки, пояснення та довідки під час досудового розслідування та судового розгляду у своєму професійному обсязі. Крім того, їх можна залучати до заняття та технічних засобів, які мають функції відеозапису, фото-кінозйомки та далі надавати відповідні довідки.

Законодавець дає нове підґрунтя для зміни підслідності, а саме - наявність об'єктивних ознак, які унеможливають функціонування чи проведення досудового розслідування в органах досудового розслідування під

час воєнного стану. Право доручати досудове розслідування залишається у влади Генерального прокурора та інших вищих посадових осіб.

Проте законом встановлена заборона доручати розслідування Національного антикорупційного бюро іншим органам, окрім випадків, коли є об'єктивні обставини, які неможливі його функціонування в умовах воєнного стану. У таких ситуаціях, на зміну підслідності мають право лише Генеральний прокурор або керівник Спеціалізованої антикорупційної прокуратури.

Відповідно до КПК України, тепер передбачено створення міжвідомчих слідчих груп у воєнний час, які об'єднують слідчі різні органи досудового розслідування. Постанова про їх створення повинна отримати згоду керівників відповідальних органів досудового розслідування.

Також важливо звернути увагу на тимчасове вилучення майна. Загалом, вилученню майна саме в умовах воєнного стану, підлягає лише майно, яке перебуває у державній власності. А також слід зауважити, що вилучення майна в умова воєнного чи надзвичайного стану здійснюється без відшкодування такого майна. І також ватро відзначити те, що вилучення об'єктів права власності рф здійснюється без компенсації їх вартості, саме на території України.

Таким чином зі всього вище сказаного можна зробити висновок, що усі зміни, які були запровадженні під час воєнного стану, щодо КПК України та інших нормативних документів, несуть великий вплив на хід кримінального провадження, особливо досудового розслідування. Ці зміни розширюють повноваження сторони позову та торкаються процесуальних гарантій прав особи у кримінальному провадженні.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Указ Президента України №64/2022 від 24 лютого 2022 року «Про введення воєнного стану в Україні». URL: <https://www.president.gov.ua/documents/642022-4139>

2. Кримінальний процесуальний кодекс України від 13 квітня 2012 року. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17#Text>.

3. Закон України "Про правовий режим воєнного стану" від 12 травня 2015 травня. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/389-19#Text>

4. Особливості кримінального провадження у період воєнного стану. URL: <https://syrota.com.ua/blog/osoblyvosti-kryminalnoho-provadhennia-u-period-voiennoho-stanu/>

5. Особливості кримінального процесу в умовах воєнного стану. URL: https://jurliga.ligazakon.net/analytics/212017_osoblivost-krimnalnogo-protsesu-v-umovakh-vonnogo-stanu

ЛПІСВІЦЬКА Яна,
здобувачка вищої освіти,
Житомирський державний
університет імені Івана Франка,
м. Житомир, Україна

УДОСКОНАЛЕННЯ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ ВИЩОЮ ОСВІТОЮ В КОНТЕКСТІ ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ІНТЕГРАЦІЇ

Україна, прагнучи до європейської інтеграції, стикається з важливим завданням удосконалення системи державного управління вищою освітою. Це завдання стає ключовим у контексті визнання вищої освіти як стратегічного ресурсу для розвитку суспільства та забезпечення конкурентоспроможності на міжнародному рівні [4].

Європейська інтеграція передбачає не лише адаптацію законодавства, але й внутрішню трансформацію системи вищої освіти у відповідність до європейських стандартів та цінностей. В цьому контексті, удосконалення державного управління вищою освітою в Україні стає стратегічним кроком для досягнення не лише власних освітніх цілей, а й вступу до єдиної європейської освітньої спільноти.